

J. J.

Badania zabytkowej ceramiki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 8/2, 306-307

1963

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Opublikowane materiały dostarczają interesujących informacji na temat metod budowy i jakości tej konstrukcji, pionierskiej w dziejach inżynierii mostowej.

J.J.

HISTORIA PAPIERNICTWA

Numer 1/1962 „Przeglądu Papierniczego“ przynosi artykuł Istavana Bogdana. *Historia papiernictwa węgierskiego*. Jest to syntetyczny przegląd dziejów produkcji papierniczej na Węgrzech, począwszy od XIV w. do czasów nam współczesnych, z uwzględnieniem warunków politycznych, ekonomicznych i technicznych wpływających na rozwój tej produkcji.

Pewnego rodzaju wprowadzeniem do tego artykułu jest zamieszczony w tym numerze komunikat prof. Jadwigi Marchlewskiej *I. Bogdan odnajduje powiązania polskich i węgierskich papierników w XVI wieku*. Autorka informuje o wydanym przez I. Bogdana w 1961 r. podręczniku historii materiałów i przyborów do pisania, w którym obszernie została omówiona historia papiernictwa. W dziele tym znalazły się interesujące wiadomości o polsko-węgierskich kontaktach w dziedzinie papiernictwa. Wiadomości te zostały przez prof. Marchlewską w streszczeniu przytoczone.

W numerze 11/1962 „Przeglądu Papierniczego“ ukazał się artykuł dra Stanisława Zurowskiego *Papier gruby w Polsce XVI—XVIII w.* Autor w oparciu o przeprowadzone badania inwentarzy przedstawia liczne zastosowania papieru do celów gospodarczych, głównie do opakowań, ale również i do różnych wyrobów.

J.J.

HISTORIA WŁÓKIENICTWA

„Przegląd Włókienniczy“ (nr 6/1962) w dziale *Z historii włókiennictwa* opublikował artykuł Mariana Sobolewskiego *Pięćdziesiąt lat przemysłu włókien chemicznych w Polsce*. Artykuł obejmuje historię tego przemysłu począwszy od r. 1912, kiedy w Tomaszowie Mazowieckim założono fabrykę tzw. sztucznego jedwabiu. Zakończenie artykułu stanowi charakterystykę rozwoju przemysłu włókien chemicznych w okresie po ostatniej wojnie.

J.J.

BADANIA ZABYTKOWEJ CERAMIKI

Znaczenie ceramiki jako niezmiernie ważnego, a często nawet fundamentalnego materiału badawczego dla archeologii nie wymaga uzasadniania. Z drugiej jednak strony zabytkowa ceramika jest stosunkowo mało badana z punktu widzenia technologii, co oczywiście wpływa ujemnie na jej czytelność jako źródła archeologicznego.

W tej sytuacji artykuł Longina Kociszewskiego *Ceramika zabytkowa oraz niektóre fizykochemiczne metody jej badania* („Szkło i Ceramika“, nr 9/1962) stanowi publikację bardzo pożyteczną i aktualną.

Autor omawia w tym artykule metody badania składu mineralogicznego i struktury ceramiki, temperatury jej wypalania oraz składu chemicznego, podając też, jakiego rodzaju wyników można się z tych badań spodziewać.

J.J.

O NAZYWANIE ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH IMIONAMI UCZONYCH I WYNAŁAZCÓW

Zagadnienia historii nauki i techniki pojawiają się na łamach prasy codziennej z natury rzeczy jedynie marginesowo. Rosnące jednak zainteresowanie naszej prasy problematyką naukowo-techniczną sięga czasem i historii tych dziedzin kultury.

Przykładem mogą być felietony Z. Siedleckiego pod ogólnym tytułem *W czasie i przestrzeni*, zamieszczane na cotygodniowej kolumnie naukowo-technicznej „Trybuny Ludu“, które odwołują się nieraz do analogii historycznych dla przedstawienia pewnych problemów dnia dzisiejszego¹.

Inny jest punkt wyjścia felietonu M. Kowalewskiego *Moja nazwa świadczy o mnie* („Trybuna Ludu“, nr 306/1962). Autor wysuwa tu sugestię nadawania niektórym naszym zakładom przemysłowym imion wybitnych polskich uczonych i wynalazców. Przykładowo proponuje on więc nadanie imienia Ignacego Łukasiewicza — kombinatowi płockiemu, imienia Jędrzeja Śniadeckiego — Zakładom Sódowym w Janikowie położonym w pobliżu Żnina, gdzie wielki uczyony się urodził, a imienia Józefa Zawadzkiego — projektowanej wytwórni tlenku glinu, która będzie pracowała metodą prof. S. Bretsznajdera.

Można tu przypomnieć, że podobna inicjatywa zaczęła się już realizować w postaci nadawania imion polskich uczonych (Huber, Heweliusz²) statkom naszej floty.

E. O.

GŁOS W NRD O „KWARTALNIKU HISTORII NAUKI I TECHNIKI“

Miesięcznik „Bergakademie“ wychodzący w Freibergu (NRD) zamieścił ostatnio (nr 11/1962) obszerną (8 szpalt) recenzję materiałów dotyczących historii górnictwa i hutnictwa w 5 rocznikach i 2 numerach specjalnych, obcojęzycznych „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki“ (1956—1960). Autor, dr Helmuth Wilsdorf, szczegółowo omówił z tego punktu widzenia poszczególne roczniki łącznie z recenzjami, notatkami bibliograficznymi oraz komunikatami i kroniką życia naukowego. Zestawienie treści ponad 20 numerów czasopisma ukazało dość bogaty i zróżnicowany obraz tematyki górniczo-hutniczej poruszanej na jego łamach oraz odbicie badań pracowników i współpracowników Zakładu w tej dziedzinie. Dr Wils-

¹ Warto też odnotować, że — z 4-letnim wprawdzie opóźnieniem — „Trybuna Ludu“ (nr 353/1962) zamieściła obszerną recenzję P. Murza-Muchy z dwu wydanych w 1958 r. książek z historii techniki: F. M. Feldhausa, *Maszyny w dziejach ludzkości* i S. Lillya *Ludzie, maszyny i historia* (por. recenzje w nrach 1/1957, 2/1957 i 1/1960 „Kwartalnika“).

² Inicjatywa nazwania jednego ze statków imieniem Heweliusza wysunięta została w 1961 r. na sesji naukowej w 350 rocznicę jego urodzin (por. sprawozdanie z sesji w nrze 3/1961 „Kwartalnika“).